

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2024-04-09 Nr. NV-808

VYRIAUSYBĖS IŠVADA Nr.: TAP-23-1867(3) TAIS-23-18243(4)	DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 12, 29, 291, 293, 295, 296 IR 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-2604		
	Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Pateikimo Seimui terminas 2024-01-15	Aplinkos ministerija	Pasirenkama ☒ TAP ☐ Nesvarstyta 2024-04-09	Pasirenkama ☐ Svarstyti TAP ☒ Svarstyti LRV posėdyje (A dalyje) ☐ Gražinti tobulinti

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Seimo nariai A. Gedvilienė, E. Dobrowolska, A. Vyšniauskas, A. Petrošius, S. Gentvilas įregistravo Administracinių nusižengimų kodekso 12, 29, 291, 293, 295, 296 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIVP-2604 (toliau – ANK projektas), kuriuo siūloma **griežtinti atsakomybę** (5-10 kartų didinti baudas, kartu numatant jų diferencijavimą pagal pažeidimo mastą) **už verslinės, specialiosios žvejybos tvarkos ir už mėgėjiškos žvejybos taisyklių pažeidimus, numatyti privalomą nusižengimo padarymo įrankių ir priemonių konfiskavimą už šurkščius bei pakartotinius nusižengimus.**

Aiškinamajame rašte pažymima, kad šiuo metu ANK 291, 293, 295 ir 296 str. numatytos sankcijos tiek už verslinės, specialiosios žvejybos tvarkos pažeidimus, tiek už mėgėjiškos žvejybos taisyklių pažeidimus yra neefektyvios, duoda neigiamą arba priešingą atgrasymui efektą, neužtikrina administracinės nuobaudos tikslų. Pvz., Lietuvoje viešai skelbimuose, spaudoje vykdoma prekyba tinklais, tinklai įsigijami ir paštu, o sodybose randami dideli tinklinių įrankių kiekiai. Sodybose, kurios yra prie valstybinių vandens telkinių, aptikti draudžiamus žvejybos įrankius tampa įprasta. Bauda, aptikus pažeidėją – nuo 60 Eur, o surašius ANK protokolą su administraciniu nurodymu sudaro 30 Eur. Tokio pobūdžio pažeidimams nustatyti skiriama daug laiko sąnaudų, kaštų, tyrimo ir duomenų rinkimo įdirbio – tuo tarpu 30 Eur bauda nėra proporcinga nei siekiamam tikslui, nei pažeidimo pobūdžiui ar (dažnai) mastui, nei aplinkos apsaugos pareigūnų įdirbiui. Tokia bauda taikoma tiek tais atvejais, kuomet neteisėtai laikomas 1 tinklas, tiek tais, kai randama 10 ar 20 tinklinių įrankių, arba draudžiami žvejyboje įrankiai realizuojami dideliais kiekiais, nors tokiais atvejais pažeidimai savo pobūdžiu nėra lygiaverčiai.

ANK projektu siekiama, kad taikomos sankcijos taip pat atitiktų protingumo kriterijų, efektyviai veiktų kaip prevencinė priemonė bei užtikrintų, kad nevyktų pakartotiniai pažeidimai (pvz., siekiama, jog už nelegalių įrankių laikymą bauda nebūtų mažesnė nei už jų įsigijimą, o už įrankių pardavimą nebūtų taikoma mažesnė bauda nei už jų laikymą). Dažniausiai įrankiai įsigijami ne laikymui, o eksploatavimui su tikslu sugauti žuvis. Nurodoma, kad įrankių įsigijimo ir laikymo užkardymas, būtų prevencinė ir efektyvesnė priemonė žalos aplinkai atsiradimui.

ANK projektu taip pat siekiama, kad bauda už žvejybą be mėgėjų žvejybos leidimo būtų didesnė už žvejybos leidimo kainą (šiuo metu, jei pažeidimas nustatomas pirmą kartą, būtina taikyti įspėjimą, antrą kartą – 10 Eur baudą, kas yra net mažiau, negu žvejybos leidimo kaina).

Rengti ANK projektą taip pat paskatino šiuo metu daug ginčų dėl skirtingų interpretacijų sukelianti ir besidubliuojanti ANK 291 str. 6 d. ir 293 str. 3–4 d. numatyta atsakomybė už žvejybos įrankių (tinklų) gaminimą, realizavimą, pardavimą ir įsigijimą. Nėra aišku, kurią normą taikyti. ANK projektu siūloma atsakomybę už tai palikti tik 293 str., taip išsprendžiant reguliavimo aiškumo ir taikymo problemą.

ANK 293 str. 4 d. vartojama sąvoka „pardavimas“ praktikoje kelia problemų, nes veikos negalima kvalifikuoti, kaip pardavimo iki paties pardavimo fakto įvykimo, t. y., nors matoma, kad vyksta prekyba (siūlomos prekės), tačiau veiką kvalifikuoti galima tik už pardavimą, įvykus sandoriui, o ne anksčiau. Todėl, nustačius ANK 293 str. 4 d. pažeidimą, siūloma numatyti galimą ne mėgėjų žvejybos įrankių konfiskavimą.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Siūloma **iš esmės pritarti ANK projektui**, tačiau pasiūlyti Seimui jį **tobulinti** pagal šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Pažymėtina, kad ANK 12 str. nustatyta, kokios veikos gali būti laikomos mažai pavojingomis. Vienas iš elementų, nusakančių veikos pavojingumą, yra sankcijos už tos veikos padarymą dydis. ANK projekto 5 str. keičiamo ANK 295 str. [Verslinės žvejybos jūrų vandenyse tvarkos pažeidimas] 3 dalies sankcijoje siūloma nustatyti baudą nuo 600 iki 3000 eurų [šiuo metu – įspėjimas arba bauda laivų kapitonomams ir (ar) juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims nuo 60 iki 300 eurų]. Palyginus šios sankcijos ribas su kitomis ANK 12 str. [Mažai pavojinga veikla] 1 dalyje nurodytų straipsnių ir jų dalių sankcijomis, darytina išvada, kad ANK 295 str. 3

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

dalyje įtvirtintas administracinis nusižengimas yra daug pavojingesnis nei kitos ANK 12 str. 1 dalyje nurodytos veikos, todėl negali būti laikomas mažai pavojinga administracinio nusižengimo požymių turinčia veika. Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, jei nebūtų atsižvelgta į šio nutarimo 6 punkte pateiktą pasiūlymą, siūloma Projekto 1 straipsniu keičiamoje ANK 12 str. 1 dalyje išbraukti nuorodą į ANK 295 str. 3 dalį.

2. ANK projekto 3 str. keičiamą ANK 291 str. [*Mėgėjų žvejybą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas*] siūloma papildyti nauja 4 dalimi, išskiriant vieną iš draudžiamų žvejybos būdų – žvejybą du ir daugiau kartų viršijant leidžiamą naudoti žvejybos įrankių skaičių – į atskirą straipsnio dalį ir numatant už tokį pažeidimą tris kartus mažesnę baudą nei už žvejybą kitais draudžiamais žvejybos įrankiais ir būdais. Už pakartotinai padarytą pažeidimą žvejojant draudžiamais žvejybos įrankiais ir būdais Projekto 3 str. keičiamo ANK 291 str. 5 dalyje nustatytos didesnės baudos. Padaryta žala žuvų ištekliais, kai žvejojama du ir daugiau kartų viršijant leidžiamą naudoti žvejybos įrankių skaičių, gali būti net ir didesnė nei žvejojant kitais draudžiamais žvejybos būdais, tačiau už tokį nusižengimą, padarytą pakartotinai, Projekto 3 str. keičiamo ANK 291 str. 6 dalyje nesiūloma nustatyti didesnių baudų – t. y. bauda būtų 7 kartus mažesnė, nei pakartotinai padarius pažeidimą kitais draudžiamais žvejybos būdais. Žvejojimas du ir daugiau kartų viršijant įrankių skaičių prilygsta kitiems aplinkos ministro įsakymu patvirtintose Mėgėjų žvejybos vidaus vandenyse taisyklėse nustatytiems draudžiamiesiems būdams. Aiškinamajame rašte nepateikiama argumentų, kodėl būtent šis pažeidimas išskiriamas iš kitų Mėgėjų žvejybos vidaus vandenyse taisyklių pažeidimų, – už jį ne tik siūloma sumažinti dabar taikomą baudos dydį, bet ir už padarytą pakartotinai nesiūloma taikyti ANK 291 str. 6 dalyje numatytos griežtesnės atsakomybės. Atsižvelgdami į tai ir vadovaudamiesi Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytais aiškumo ir tikslingumo principais, siūlome atsisakyti Projekto 3 str. keičiamo ANK 291 str. 4 dalies ir už žvejybą du ir daugiau kartų viršijant leidžiamą naudoti žvejybos įrankių skaičių atsakomybę taikyti taip pat, kaip ir už žvejybą kitais draudžiamais žvejybos būdais.

3. ANK projekto 4 str. keičiamą ANK 293 str. [*Ne mėgėjų žvejybos įrankių gaminimo, pardavimo, įsigijimo tvarką reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas*] siūloma papildyti ANK 293 str. 1 dalies pakeitimu – ištaisyti techninę klaidą, išbraukiant 1 dalį ir vietoje jos įrašant 2 dalį, dėl kurios klaidingai nustatyta baudos taikymo išimtis, ir išdėstyti ją taip:

„1. Ne mėgėjų žvejybos įrankių gaminimo, pardavimo, įsigijimo tvarką reglamentuojančių teisės aktų pažeidimas, išskyrus šio straipsnio 2, 3, 4 dalyse numatytus pažeidimus.“

4. ANK projekto 4 str. keičiamo ANK 293 str. 6 dalyje siūloma nustatyti tiek privalomą skirti žvejybos įrankių konfiskavimą už ANK 293 str. 4 ir 5 dalyse numatytus administracinius nusižengimus, tiek galimybę skirti administracinių nusižengimų padarymo įrankių ir priemonių konfiskavimą už tose pačiose dalyse numatytus nusižengimus. ANK specialiosios dalies straipsniuose formuluojant turto konfiskavimo nuostatas, arba nustatomas privalomas turto konfiskavimas, arba paliekama diskrecijos teisė institucijai, nagrinėjančiai administracinio nusižengimo bylą ir priimančiai sprendimą, įvertinti, ar turtas turi būti konfiskuojamas, ar ne. Tačiau, jei Įstatymo projekto 4 str. 2 dalyje minimi žvejybos įrankiai nėra tapatūs arba yra nevysiškai tapatūs administracinių nusižengimų padarymo įrankiams ir priemonėms, siūloma aiškiai apibrėžti ir atskirti privalomai konfiskuotinus daiktus pagal keičiamo ANK 293 str. 6 dalies pirmą sakinį nuo galimai konfiskuotinų daiktų pagal antrą sakinį.

5. ANK projekto 5 str. keičiamo ANK 295 str. [*Verslinės žvejybos tvarkos pažeidimas*] 4 dalyje ir Projekto 6 str. keičiamo ANK 296 str. [*Specialiosios žvejybos tvarkos pažeidimas*] 3 dalyje numatyta įtvirtinti privalomą nusižengimo padarymo įrankių ir priemonių konfiskavimą už juose nurodytus pakartotinai padarytus administracinius nusižengimus. Pagal ANK 29 str. 3 dalį, turto konfiskavimas taikomas tik tuo atveju, kai tai numatyta ANK specialiosios dalies straipsnyje, nustatančiame administracinę atsakomybę už asmens padarytą veiką. Nei ANK 295, nei 296 str. nėra nustatyta administracinė atsakomybė už pakartotinius administracinius nusižengimus, todėl derinant šias nuostatas su ANK 29 str. 3 dalimi siūlome atsisakyti nuostatų dėl privalomo nusižengimo padarymo įrankių ir priemonių konfiskavimo už pakartotinai padarytus administracinius nusižengimus. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad padarius pakartotinį administracinį nusižengimą būtų privaloma konfiskuoti žvejybos priemones (pvz., didelės vertės tolimojo plaukiojimo žvejybos laivą). Manome, kad tokia administracinio poveikio priemonė būtų visiškai nepagrįsta ir neproporcinga.

6. ANK projekto 5 str. keičiamo ANK 295 str. numatyta baudas už verslinės žvejybos tvarkos pažeidimus didinti 10 kartų. Asmenų, baustų už administracinius nusižengimus, numatytus ANK 295 str., nedaug, pastaraisiais metais pažeidimų mažėja. 2019 m. pagal ANK 295 str. 1 dalį nubaustas 31 asmuo, pagal 2 dalį – 2, pagal 3 dalį – 10, 2020 m. atitinkamai – 15, 1 ir 2, 2021 m. pagal 1 dalį nubausta 16 asmenų, pagal 2 dalį baustų nebuvo, pagal 3 dalį nubausti 8 asmenys, 2022 m. pagal 1 dalį nubausta 12 asmenų, pagal 2 dalį baustų nebuvo, pagal 3 dalį nubausti 5 asmenys. Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, manoma, kad pakaktų padidinti baudas už verslinės žvejybos tvarkos pažeidimus 5 kartus, kad tai atgrasytų asmenis nuo administracinių nusižengimų darymo ir paskatintų juos padariusius asmenis laikytis įstatymų ir nebedaryti administracinių nusižengimų.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

Istatymų nuostatų įgyvendinimo mechanizmas būtų nustatytas atitinkamais įgyvendinamaisiais teisės aktais.

STEBĖSENA

Stebėsenos rodikliai nenustatyti.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

- Nutarimo projektas 5 darbo dienas buvo skelbiamas derinti su visuomene (taip pat tikslinėmis grupėmis – žvejybos verslo, žvejų mėgėjų asocijuotomis struktūromis), suinteresuotomis institucijomis ir įstaigomis.
- Nutarimo projektas darbo tvarka 2 kartus (paskutinį kartą – 2024-03-26) buvo derinamas su Lietuvos žuvininkystės produktų gamintojų asociacija ir žuvininkystės įmonių asociacijai „Lampetra“, tačiau jos nepritarė pasiūlymui, kad baudos už verslinės žvejybos pažeidimus būtų didinamos **5 kartus** (nesutinka dėl baudų didinimo daugiau nei 2 kartus), todėl kartu su nutarimo projektu teikiama derinimo pažyma. AM nuomone, siūlomas baudų didinimas 5 kartus yra proporcingas įvertinus tai, kad Vyriausybė 2024 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 188 pateikė Seimui ANK pakeitimo projektą, kuriuo pritarė teikiamiems ANK siūlomiems pakeitimams, baudas už mėgėjų žvejybos pažeidimus didinti apie 5 kartus. Tuo pagrindu, siūlo baudas už verslinės žvejybos pažeidimus didinti tiek pat kartų, kaip ir už mėgėjų žvejybos pažeidimus.
- Patikslintas projektas apsvarstytas 2024-04-09 tarpinstituciniame pasitarime, dalyvaujant šių žuvininkystės sektoriaus asocijuotų struktūrų atstovams, dėl jų pristatytos pozicijos pateikti argumentuoti paaiškinimai.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

- Suderinta be pastabų su Žuvininkystės tarnyba, Aplinkos apsaugos departamentu. Atsižvelgta į Teisingumo ministerijos, Žemės ūkio ministerijos pastabas patikslinant nutarimo projektą, kuris suderintas darbo tvarka.
- Lieka neatsižvelgta (ar atsižvelgta iš dalies) į žuvininkystės įmonių asociacijos „Lampetra“ ir Lietuvos žuvininkystės produktų gamintojų asociacijos pastabas (dėl jų argumentuotai atsakyta derinimo pažymoje).
- Pakartotinai pateiktas nutarimo projektas, kuris patikslintas (suderintas darbo tvarka) pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės ir Ekonomikos politikos grupės teiktas pastabas. Atsižvelgta į tarpinstituciniame pasitarime Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės išsakytą techninio pobūdžio pastabą.

KITI SVARBŪS ASPEKTAI

Vëluojama pateikti Vyriausybės išvadą Seimui 12 savaičių.

Atsižvelgiant į tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, siūlome patikslintą nutarimo projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (A dalyje).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Vaidas Talačka

Ekonomikos politikos grupė, patarėjas